

Uchwała Nr XIII/64/2015
Rady Miasta Obrzycko
z dnia 29 grudnia 2015 r.

w sprawie: przyjęcia Miejskiego Programu Wspierania Rodziny na lata 2016 – 2019.

Na podstawie art. 1, 8 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2013r. poz.594, ze zm.) oraz art. 176 pkt 1 i art. 179 ust 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2013, poz. 135 z późn. zm.), Rada Miasta Obrzycko uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Miejski Program Wspierania Rodziny na lata 2016 - 2019, stanowiący załącznik Nr 1 do uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta Obrzycko.

§ 3. Uchwała podlega ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Województwa Wielkopolskiego.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

PRZEWODNICZĄCA
RADY MIASTA OBRZYCKO

Ewa Jurek
Ewa Jurek

RADA MIASTA OBRZYCKO
64-520 OBRZYCKO
woj. wielkopolskie

Załącznik Nr 1
do Uchwały Nr XIII/64/2015
Rady Miasta Obrzycko
z dnia 29 grudnia 2015r.

*Miejski Program Wspierania Rodziny
na lata 2016-2019*

SPIS TREŚCI:

I. Wstęp.

II. Diagnoza – pieczy zastępczej.

III. Założenia programu.

IV. Adresaci programu.

V. Cele programu.

VI. Przewidywane efekty.

VII. Podsumowanie.

I. WSTĘP:

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej nakłada na gminę obowiązek realizacji zadań w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej. Zgodnie z art. 176 pkt. 1 w/cyt. Ustawy do zadań gminy należy opracowanie i realizacja 3 letnich gminnych programów wspierania rodziny. Opracowany Miejski Program Wspierania Rodziny jest jednym z elementów realizacji postanowień umowy.

Program ma na celu zbudowanie spójnego systemu pomocy rodzinie angażującego zasoby miasta.

Rodzina i dziecko są chronione zarówno w ustawodawstwie polskim jak i międzynarodowym. Art. 18 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej stanowi, że małżeństwo, macierzyństwo i rodzicielstwo znajdują się pod ochroną i opieką Rzeczypospolitej Polskiej. Podstawową zasadą Konstytucji jest ochrona praw rodziny.

Rodziny znajdujące się w trudnej sytuacji materialnej i społecznej, zwłaszcza wielodzietne i niepełne, mają prawo do szczególnej pomocy ze strony państwa.

Rodzina to podstawowa komórka społeczna składająca się z rodziców i dzieci. Zapewnia ciągłość biologiczną społeczeństwa i przekazuje dziedzictwo kulturowe następnym pokoleniom. Stanowi ona pierwsze naturalne i podstawowe środowisko wychowawcze, z którym styka się dziecko.

Jest pierwszą instytucją wychowawczą, w której przebiega proces socjalizacji dzieci, kształtowanie ich osobowości oraz przygotowanie do przyszłych ról społecznych. Każda rodzina tworzy własną niepowtarzalną atmosferę życia. Wychowawcze oddziaływanie rodziny ma istotny wpływ na socjalizację dzieci i młodzieży poprzez nieświadomione przekazywanie wiedzy o otaczającym świecie wraz z wartościowaniem go i preferowaniem wzorców zachowań.

Zdrowa rodzina wypełniając w sposób prawidłowy swoje funkcje zapewnia dzieciom poczucie bezpieczeństwa i własnej wartości dając im możliwość prawidłowego rozwoju i prawidłowego wypełniania ról społecznych w przyszłości. Prawidłowemu funkcjonowaniu rodziny zagraża jednak szereg czynników, wśród których istotny wpływ mają zjawiska patologiczne.

Ich oddziaływanie czyni daną rodzinę dysfunkcyjną. Rodzina dotknięta nimi bez pomocy z zewnątrz często nie potrafi sprostać swoim obowiązkom względem dzieci, rozwiązywać swoich problemów i wyjść z sytuacji kryzysowych.

Do zjawisk patologicznych zalicza się w szczególności:

- alkoholizm,
- narkomanię,
- przestępczość,
- niewydolność opiekuńczo-wychowawczą,
- przemoc w rodzinie.

Problemy te są najczęstszą przyczyną niedostosowania społecznego dzieci. Występowanie ich często jest powiązane z problemem ubóstwa i długotrwałego bezrobocia, które to stanowią podstawowe podłoże braku równowagi i bezpieczeństwa w rodzinie.

Występujące w rodzinie problemy są często złożone i do rozwiązania wymagają interdyscyplinarnych i skoordynowanych działań osób ze specjalistycznym przygotowaniem oraz instytucji działających na rzecz rodzin.

Rodziny dysfunkcyjne wymagają stałego ich monitorowania i wsparcia, w tym w szczególności przez pracowników socjalnych, pedagogów szkolnych, policję, kuratorów sądowych a w razie potrzeby przez asystentów rodzinnych. Działania takie mogą być skuteczne jedynie przy założeniu współpracy wszystkich instytucji działających na rzecz dziecka i rodziny.

Praca z rodziną powinna być prowadzona we wczesnym okresie jej zagrożenia przez wykwalifikowaną w tym zakresie kadre.

Pomoc rodzinie ma na celu w konsekwencji przywrócenie jej prawidłowego funkcjonowania poprzez umożliwianie jej odzyskania lub nabycia umiejętności prawidłowego pełnienia ról opiekuńczo-wychowawczych i społecznych, aby dziecko pozostało w naturalnej rodzinie i tam zostało przygotowane do prawidłowego funkcjonowania w swoim życiu i społeczeństwie.

Niniejszy Program jest propozycją zintegrowanych kierunków działań realizowanych w zakresie opieki nad dziećmi i rodziną na terenie Miasta Obrzycko.

Nadrzędnym celem programu jest wspieranie rodziny w jej opiekuńczo-wychowawczej roli względem dzieci oraz zapewnienie dzieciom pieczy zastępczej tj. odpowiedniej liczby miejsc w rodzinnych i instytucjonalnych formach opieki zastępczej oraz odpowiednich środków finansowych.

II. DIAGNOZA – PIECZY ZASTĘPCZEJ:

W myśl ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej jest możliwe dopiero po wyczerpaniu wszystkich możliwości pomocy rodzinie, w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dziecka. Ustawa jednoznacznie formułuje porządek, jakim jest wsparcie środowiskowe rodzin, przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, zamiast umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej. By tak się stało, ustawa wprowadza szereg nowych instrumentów prawnych i rozwiązań instytucjonalnych, które mają skutecznie przeciwdziałać negatywnym tendencjom i zjawiskom.

Rozwiązania przyjęte w przepisach dotyczących pieczy zastępczej preferują rodzinne formy opieki i zakładają ich czasowość. W sytuacji umieszczenia dziecka poza rodziną wskazują na pierwszeństwo rodzinnych form opieki oraz na konieczność pracy socjalnej z rodziną naturalną (asystent rodziny), po to by poprawić jej funkcjonowanie, podtrzymać więzi dziecka z rodziną oraz wspierać w kierunku reintegracji i powrotu dziecka do rodziny.

Z zasad prawa międzynarodowego: poszanowania prawa dziecka do życia w rodzinie, poszanowania praw rodziców, w tym prawa do wychowywania dziecka, wynika zobowiązanie wszystkich uczestników systemu pieczy zastępczej do podejmowania wszelkich możliwych działań na rzecz powrotu dziecka do rodziny naturalnej. To także, o ile sąd nie zakazał styczności, zobowiązanie do umożliwienia dziecku podtrzymywania więzi emocjonalnej z rodziną i prowadzenia działań na rzecz powrotu dziecka do rodziny.

Po wyczerpaniu wszystkich możliwości pomocy, w sytuacjach zaniedbania i niezaradności wychowawczej z zagrożeniem zdrowia i życia dziecka, gdy rodzina nie jest w stanie poradzić sobie z problemami (nie może, nie potrafi bądź nie chce zajmować się dzieckiem), zachodzi konieczność udzielenia dziecku pomocy, wsparcia zewnętrznego lub interwencji.

W takiej sytuacji, w myśl konstytucyjnej zasady pomocniczości, dziecko ma prawo do pomocy, w tym do pieczy zastępczej: „**Dziecko pozbawione opieki rodzicielskiej ma prawo do opieki i pomocy władz publicznych**” (art. 72 ust. 2 Konstytucji RP). Także Konwencja o prawach dziecka zobowiązuje Państwa – strony do zapewnienia socjalnej ochrony i pomocy dzieciom czasowo lub stale pozbawionym środowiska rodzinnego lub niemogącym, ze względu na swe dobro, w nim przebywać (art.20).

Powyższe przepisy podkreślają rangę i znaczenie praw dziecka, w tym prawo do pieczy zastępczej.

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej wychodzi naprzeciw powyższym standardom prawa. To komplementarne podejście i pierwszy akt prawny w całości poświęcony problematyce pomocy i wsparcia rodziny w wychowaniu dzieci. Dotychczas, opieka nad rodziną i dzieckiem stanowiła jeden z rozdziałów ustawy o pomocy społecznej regulującej całokształt pomocy państwa udzielanej rodzinom i osobom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej.

Nowe przepisy mają zapewnić większą pomoc i wsparcie rodzicom zastępczym, prowadzącym rodzinne domy dziecka oraz i zachęcać potencjalnych kandydatów do pełnienia tej funkcji. Zmiany mają również doprowadzić do zmniejszenia liczby dzieci przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych i stopniowego wygaszania dużych placówek. Zmiany proponowane w ustawie dotyczące adopcji mają usprawnić i przyspieszyć procedury adopcyjne oraz sprawić, że dzieci z uregulowaną sytuacją prawną będą trafiały do rodzin adopcyjnych.

Usamodzielnienia wychowanków:

Wychowanek pieczy zastępczej z chwilą ukończenia 18 roku życia, jak każdy inny młody człowiek – w świetle przepisów prawa staje się osobą dorosłą, uzyskuje pełnię praw cywilnych obywatelskich.

Osobie opuszczającej, po osiągnięciu pełnoletności, rodzinę zastępczą, rodzinny dom dziecka, placówkę opiekuńczo-terapeutyczną, w przypadku, gdy umieszczenie w pieczy zastępczej nastąpiło na podstawie orzeczenia sądu przyznaje się pomoc na:

- kontynuowanie nauki,
- usamodzielnienie,
- zagospodarowanie.

Osobie usamodzielnianej udziela się również pomocy w uzyskaniu: odpowiednich warunków mieszkaniowych oraz zatrudnienia.

Usamodzielnienie wychowanków pieczy zastępczej to ważny zarówno w wymiarze społecznym jak i finansowym, obszar działań służb społecznych.

III. ZAŁOŻENIA PROGRAMU:

Głównym założeniem Programu jest stworzenie wielopłaszczyznowego wsparcia rodziny poprzez działania mające służyć:

- wspieraniu potencjału rozwojowego rodziny, biologicznej na wczesnym etapie jej funkcjonowania,
- wzmocnieniu systemu gwarantującego prawidłowy proces wychowawczy oraz ochrony dzieci przed nieprzystosowaniem społecznym, marginalizacją i wykluczeniem,
- poprawie sytuacji dziecka w środowisku szkolnym poprzez wzbogacenie oferty edukacyjnej oraz wspieranie uczniów wymagających pomocy,
- zwiększeniu poziomu bezpieczeństwa dzieci, młodzieży i rodziny poprzez prowadzenie stosownych działań profilaktyczno-edukacyjno-wychowawczych w środowisku,
- zapobieganiu powstania sytuacji kryzysowych wymagających interwencji oraz skuteczne reagowanie w sytuacjach już zaistniałych poprzez udzielanie wielopłaszczyznowego wsparcia.

Zasada nadrzędną Programu jest ścisła współpraca podmiotów działających na rzecz dzieci i rodzin, co gwarantuje skuteczność podejmowanych działań. Zakłada się, że skuteczność działań w zakresie przeciwdziałania dysfunkcji rodziny będzie osiągnięta w szczególności poprzez wczesne podejmowanie działań profilaktycznych przed wystąpieniem problemu oraz pracę z dziećmi oraz ich rodzicami w ich środowisku rodzinnym, szkolnym i lokalnym.

Celem działania jest zapobieganie powstania sytuacji mających niekorzystny wpływ na prawidłowe funkcjonowanie rodziny, wsparcie jej w zakresie występujących niedomagań, zabezpieczenie potrzeb, wpływanie na poprawę trybu i jakości życia, pomoc we wzmocnieniu jej wydolności opiekuńczo-wychowawczej oraz w sytuacjach zagrożenia dobra dziecka.

IV. ADRESACI PROGRAMU:

1. Odbiorcy Programu to rodziny zamieszkałe na terenie Miasta Obrzycko wychowujące dzieci oraz rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, (dotknięte bezrobociem, ubóstwem, doświadczające przemocy w rodzinie, uzależnione od alkoholu, narkotyków i innych używek, małoletnie matki i ojcowie oraz rodziny przeżywające trudności ze stanem zdrowia swoim i dzieci, zdarzeniami losowymi, sytuacjami kryzysowymi, zagrożone umieszczeniem dzieci w pieczy zastępczej, bądź też takie, którym została odebrana lub ograniczona władza rodzicielska).
2. Przedstawiciele instytucji oraz służb pracujących na rzecz dziecka i rodziny.
3. Dzieci przebywające w pieczy zastępczej.
4. Rodziny zastępcze.
5. Rodzice biologiczni dzieci przebywających w pieczy zastępczej.
6. Usamodzielnieni wychowankowie pieczy zastępczej.
7. Kandydaci do pełnienia funkcji rodziny zastępczej.

V. CELE PROGRAMU:

Cel główny:

Stworzenie spójnego systemu opieki nad dzieckiem i rodziną w Mieście Obrzycko.

Cele szczegółowe:

- stałe diagnozowanie i monitoring warunków życia rodziny,
- zapewnienie bezpieczeństwa materialno-bytowego rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej której nie są w stanie pokonać wykorzystując własne możliwości,
- objęcie pomocą dzieci w szczególności w formie dożywiania, zaopatrzenia w podręczniki szkolne, organizowanie wypoczynku w okresie wolnym od nauki, umożliwianie korzystania z organizowanych form spędzenia czasu wolnego,
- praca z rodziną poprzez prowadzenie pracy socjalnej przez pracowników socjalnych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Obrzycku,
- zapewnienie odpowiednich warunków mieszkaniowych rodzinom tego wymagającym,
- monitoring funkcjonowania i wydolności opiekuńczo-wychowawczej rodzin oparty na zaangażowaniu i współpracy wszystkich podmiotów działających na rzecz dobra i bezpieczeństwa dziecka i rodziny,
- zapewnienie rodzinom specjalistycznego poradnictwa i wsparcia,
- podejmowanie działań w zakresie aktywności społeczno-zawodowej rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym celem umożliwienia podjęcia zatrudnienia,
- wspieranie i propagowanie różnych form aktywności społecznej działającej na rzecz wspomagania rodzin oraz umacniania w nich więzi rodzinnych,
- prowadzenie kampanii medialnych (ulotki, plakaty, artykuły prasowe) na rzecz umacniania rodziny i przeciwdziałania powstawania dysfunkcji,
- podejmowanie działań na rzecz powrotu do rodziny naturalnej dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej,
- zapewnienie opieki nad dziećmi rodziców pracujących,
- rozwój i wykorzystywanie gminnej bazy sportowej w celach aktywności ruchowej i rekreacyjnej,
- wzbogacenie oferty edukacyjnej oraz wspieranie uczniów uzdolnionych,
- organizowanie dodatkowych zajęć dydaktyczno-wychowawczych dla uczniów z trudnościami,
- praca socjalna z rodziną przeżywającą trudności opiekuńczo-wychowawcze, prowadzona przez pracownika socjalnego,
- udzielanie pomocy rodzinom dotkniętym problemem alkoholowym oraz zjawiskiem przemocy,
- organizowanie prelekcji w szkołach przez specjalistów zajmujących się rozwiązywaniem problemów w tym zakresie
- monitorowanie rozwoju instytucjonalnej pieczy zastępczej,
- wspieranie środowisk i organizacji instytucjonalnej pieczy zastępczej,

- promocja skutecznych modeli usamodzielnienia wychowanków rodzinnych form pieczy zastępczej,
- promowanie pozytywnego wizerunku rodzicielstwa zastępczego oraz działania edukacyjne i upowszechniające rodzinną pieczę zastępczą,
- wsparcie i pomoc w przezwyciężaniu kryzysu w rodzinie zastępczej i rodzinnym domu dziecka.

VI. PRZEWIDYWANE EFEKTY:

1. Stworzenie wielopłaszczyznowego wsparcia dla rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze.
2. Ograniczenie szerzenia się patologii.
3. Zminimalizowanie negatywnych zachowań wśród dzieci i młodzieży.
4. Zwiększenie poczucia bezpieczeństwa socjalnego dzieci i rodzin.
5. Ograniczenia powstania sytuacji kryzysowych rodzin wymagających interwencji.
6. Ochrona dzieci przed umieszczeniem w pieczy zastępczej.
7. Polepszenie rozwoju rodzinny form pieczy zastępczej.
8. Rozwój i wsparcie systemu adopcji.

VII. PODSUMOWANIE:

Miejski Program Wspierania Rodziny na lata 2016-2019 zakłada tworzenie optymalnych warunków dla prawidłowego funkcjonowania rodzin na terenie Miejski Obrzycko oraz poprawy stylu i jakości ich życia.

Wsparcie rodziny będzie miało charakter profilaktyczny, ochronny a rodzinie będą stwarzane możliwości samodzielnego zmiernia się ze swoimi problemami, co zwiększy jej szansę na prawidłowe funkcjonowanie w środowisku i poczucie odpowiedzialności przy wykorzystaniu też własnej aktywności i potencjału, jaki posiada.

Ważnym elementem powodzenia w zakresie realizacji Programu jest ścisła współpraca podmiotów zajmujących się sprawami rodziny i podejmowanie interdyscyplinarnych działań.

PRZEWODNICZĄCA
RADY MIASTA OBRZYCKO
Ewa Huet
Ewa Huet

